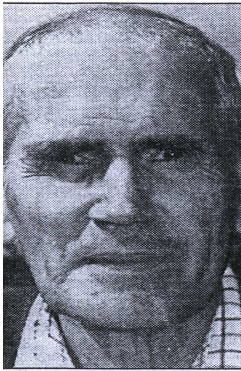


Mahadhadii Borof. Guush * Andarawiski oo kooban

C. C. Faarax “Barwaaqo”

Bogumil Witalis Andrzejewski oo dadka badankiisu u yiqiin Guush waxa uu ku dhashay *Poznan* oo ku taal dalka Boolaand (*Poland*) kowdii bishii labaad ee 1922kii. Waxaanu ku geeriyooday carriga Ingiriiska 2dii bishii Diisambar ee 1994kii isaga oo 72 jira ¹.



Bishii Sibtambar ee 1940kii ayuu Guush ka baxsaday dalkiisii hooyo. Markaasi oo da'diisa lagu qiyaasay inuu ahaa 18 jir ayaa ahayd kolkii ay ciidammadii Jarmalku qabsadeen Poland. Firxadkaasina waxa uu isaga dhexgudbay dalalka kala ah: Islofaakiya, Hangaariya, Yugoslaafiya, Giriigga iyo Turkiga. Waxaanu ugu dambayntii gaadhay dalka Falastiin. Halkaasi oo uu kaga biiray ciidammadii loo yiqiin '*Free Polish Forces*'. Intii uu Falastiin joogay waxa aad u soo jiitey oo uu daneeyey afka carabiga iyo dhaqanka Muslinka. Waxaanu kanshe u helay barashada afka Ingiriisiga. Ugu dambayntiina waxa uu ka helay urur loo yiqiin '*Newman Association*' deeq waxbarasho oo uu afka Ingiriiska kaga bartay Jaamacadda Oxford ee carriga Ingiriiska. 1946kii ayuu la kulmay Sheila Weekes oo markii dambe noqotay marwadii uu la qaatay noloshiisa intii u hadhsanayd ²

1948kii ayuu Guush Andrawiski bilaabay barashada af Soomaaliga. Waxaanu ka gaadhay heerka ugu sarreeya ee uu qof shisheeyihi ka gaadhi karo afka iyo suugaanta Soomaalida. Intii uu afka baranayey waxa aad u gacan qabtay Abwaan³ weynaa ee *Muuse X. Ismaaciil Galaal hawlo badan oo af soomaaliga ku saabsanna ay wada qabteen*. Barashada afkana kamuu hadhin ilaa uu isagii bare ka noqday. ³

1952kii tan iyo 1980kii waxa uu Borofisar af Soomaaliga dhiga ka ahaa dugsiga loo yaqaan SOASA ee ka tirsan Jaamacadda Landhan (London University).

Macallin Guush kuma dadaalin barashada afka oo qudha ee waxa uu xilweyn iska saaray qoriddiisa iyo horumarintiisaba. Intii uu hawshaa ku jireyna waxa uu qoray qoraallo iyo buugaag farabadan oon la koobi karin. Waxaanu aad isugu hawlay fidinta murtida Soomaaliyeed. Buugaagta uu qoray haddii aannu waxa ka tilmaanno waxa ka mid ah buugga la yidhaa '*Somali poetry*' oo soo baxay 1964kii, kaasi oo ay wada qoreen isaga iyo Prof. I. M. Lewis. Waxa uu af Ingiriisi u hal-tebiyey buugga la yidhaa '*Aqoon-darro waa u nacab jacayl*'⁴ ee uu qoray *Faarax M. J. 'Cawl'* soona baxay 1973kii. Waxa kale oo uu af Ingiriisi u hal-tebiyey riwaayaddii caanka ahayd ee la odhanjirey '*Shabeel naagood*'⁵ ee uu sameeyey *Abwaan Xasan Sheekh Muumin*. 1993kii waxa ay isaga iyo marwadiisa *Sheila Andarawiski* wada qoreen buugga la yidhaa '*An Anthology of Somali poetry*', kaasi oo ay soo saartay

Jaamacadda Indiyaana (*Indiana University*). Buuggaasi waxa uu ka kooban yahay maansooyin Soomaaliyeed oo Af-ingiriisi loo hal-tebiyey. Maansooyinkaasi oo ay kala tiriyeen abwaannada kala ah: *Raage Ugaas, Xirsi Garaad Faarax ‘Wiilwaal’, Cali Bucul, Aadan-gurey Maxamed cabdille, Faarax Afcad, Qaw-dhan Ducaale, Cali Jaamaca Haabiil, Maxamed Cabdille Xasan, Xuseen Maxamuud Faarax‘Xuseen-Dhiqle’, Ismaaciil Mire, Saahid Qamaan, Qamaan Bulxan, Nuur Ugaas Rooble, Cilmi Boodhari, Faarax Shuuriye, Cumar X. Xuseen ‘Ustareeliya’ Muuse X. Ismaaciil Galaal, Axmed Muxammad Good ‘Shimbiir’, Cali Sugulle Duncarbeed, Xasan Sheekh Muumin, Axmed Ismaaciil Diiriye ‘Qaasin’, iyo Maxamed Ibraahim Warsame ‘Hadraawi’.*



BBC-da oo waraysi la leh Dr. Guush

© Copyright BBC Somali Service

Borof. Guush waxa uu aad uga hadlijirey hodannimada af Soomaaliga iyo horumarka uu gaadhay intii la qoray. Arrintaa isaga oo ka hadlaya waxa uu yidhi, “1948kii markii aan afka baranayey afku waxa uu ahaa af xoolo dhaqato, aad baanay u adkayd in af Soomaali loogaga hadli karaa aqoonta dhaqaalaha, xisaabta, ama sayniska iwm.” Maantase buu yidhi, “Si hawlyar baa aqoon kasta loogaga hadlikaraa loogagana bogan karaa.”⁶

Dhanka ereybixinta isaga oo waxa ka sheegaya waxa uu tilmaamay in af Soomaaligu ammin dhan toddoba gu’ oo qudha gudhood uu kaga gudbay ereybixintii ku qaadatay afafka reer Yurub qaarkood in ka badan laba boqol oo gu’.⁷

Intii aanu geeriyoon, waxa uu isku dubbariday wax alla wixii uu kayd hayey ee ku saabsanaa af Soomaaliga waxaanu ugu deeqay hoyga kaydka buugaagta Jaamacadda Indiyaana (*Indiana University library*).⁸

Dadka Soomaaliyeed dhexdooda, *Borof. Guush* magac weyn ayuu ku lahaa. *Borof. I. M. Lewis* oo arrintaa ka warramayeyna waxa uu sheegay in uu 1988kii Maamulkii *Maxamed Siyaad Barre* guddoonsiiyey *Dr. Guush* abaalmarinta la odhan jirey ‘*Xiddigta Soomaaliyeed*’ oo ah abaalmarintii ugu sarraysey ee qof shisheeye ah la siiyo.⁹

Geeridiisa kolkii la soo sheegay, dadka Soomaaliyeed aad bay uga xumaadeen. Marwo *Anita Suleyman Aadan* oo arrintaa ka warramaysayna waxay tidhi, “Dadka Soomaaliyeed meelkastay joogeenba, gudo iyo debedba, way ka xumaadeen geeridii naxdinta lahayd ee ku timid *Borof. Guush*; waxaanay u soo direen *Marwo Sheila Andrawiski* dhambaallo baroordiiqa. Dadkaasina waxa ka mid ahaa bay tidhi *Madaxweynaha Jamhuuriyadda Soomaaliland Mudane Maxamed X. Ibraahim Cigaal*.”¹⁰

Borof. Guush waxa uu ahaa aqoonyahan aan ku masuugin aqoontiisa una kalbaxa cid kasta oo jecel iney afka iyo suugaanta Soomaaliyeed wax ka qorto. Arrintaasi ayaana keentay in aqoonyahan kastaa doono ama ku dadaalo sidii uu hawshiisa taageero ugaga helilahaa Dr.

Guush.

Intii uu *Borof. Guush* mootanaa, waxa lagu maamuusay buugaag farabadan. Wa-xana ka mid ah buugga la yidhaa *Qaamuuska Maahmaahaha Soomaaliyeed* ee uu qoray Dr. Georgi L. Kapchits oo qudhiisu caan ku ah aqoonta afka iyo suugaanta Soomaaliyeed.

Ugu dambayn, in kasta oo uu *Borof. Guush* maanta innaga hooseeyo, haddana, magaciisu Soomaali dhexdeed kama dhiman. Cid kasta oo jecel afka iyo suugaanta Soomaaliyeedna way ku xushmayn kuna xasuusan hawsha weyn ee uu qabtay. Wixii qabyo ah ee uu ka tegeyna waa la dhammaystiri.

Raadraac

1. I. M. Lewis. *Prof. B.W. Andrzejewski. London: The independent Gazette, December 6, 1994.*
2. I. M. Lewis. *Prof. B.W. Andrzejewski. London: The independent Gazette, December 6, 1994.*
3. *Prof. B.W. Andrzejewski. The modernization of the Somali language. Horn of Africa, vol.1, No.3, July/September.*
4. *Cawl, Faarax M.J. Aqoondarro waa u nacab jacayl= Ignorance is the enemy of love. B.W. Andrzejewski, tr. London: Zed Press, 1982.*
5. *Xasan Sh. Muumin. Shabeel naagood = Leopards among the Women. B.W. Andrzejewski, tr. London: Oxford University Press, 1974.*
6. *BBC Somali service.*
7. *Prof. B.W. Andrzejewski. The use of Somali in Mathematics and Science. Afrika und Überse, Band LXIII, 1980*
8. I. M. Lewis. *Prof. B.W. Andrzejewski. London: The independent Gazette, December 6, 1994.*
9. I. M. Lewis. *Prof. B.W. Andrzejewski. London: The independent Gazette, December 6, 1994.*
10. *Anita Suleiman adan. A wise Scholar in Somali. London: The Guardian, December 14, 1994.*

*Inkasta oo aanu Prof. Guush hal-abuur ku ahayn af-soomaaliga, waxa uu abwaan caan ah ku ahaa afkiisa hooyo. Waxaanu leeyahay diiwaanno u gaar ah oo uu isagu qoray. Sidaasi awgeed ayuu ku mutaystay inuu bogga la yidhaa 'Baro abwaankaaga' ee sida joogtada ah ugu soo baxa warsidaha Hal-aqoon uu ugu soo baxo. Qoraalkankoo banna waxaannu ugu talagallay inaanu wax yar kaga ifinno mahadhadii iyo hawlihii uu ka qabtay afka iyo Suugaanta Soomaaliyeed.